

MARIBORSKI

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Kobariškim junakom

Ob navzočnosti preko 30.000 ljudi iz vse Jugoslavije je naš junaški kralj Aleksander v nedeljo 9. t. m. v Prokuplju v Srbiji odkril spomenik junakom topliškega okraja, ki so padli v osvobodilnih bojih od leta 1912. do leta 1918. Če je zaslužil spomenik kdo, potem so ga gotovo zaslužili junaki tega dela naše kraljevine, ki so pokazali tako veliko nacionalno in državno zavednost ter tako junaštvo, kakor nobeni drugi nikjer v novejši evropski zgodovini. In ne samo to, pokazali so, da ne mirujejo in se ne vdajo niti takrat, ko vlada nad njimi tujec. Tam je med svetovno vojno nastala znana topliška vstaja proti okupaciji s strani pokojne Avstro-Ogrske, ki je bila naravnost čudež junaštva in samozvesti, da jo je občudoval ves svet. Ne le več dni, več tednov se je topliškim junakom posrečilo obdržati oblast v njihovem okraju, dasi je bil stotine kilometrov oddaljen od fronte in izgnane srbske vojske.

Da pa bo tudi naša slovenska javnost vedela, kakšni junaki in patrioti so bili Topličani, naj navedemo samo nekaj stavkov iz govora, ki ga je imel na banketu po odkritju spomenika naš ministrski predsednik Nikola Uzunović. Naštevajoč junaška dela Topličanov in opisujoč spomine na prestane vojne, se je govornik dotaknil tudi časa mobilizacije in dejal: »Prokupeljsko poveljstvo je bilo največje in v njem je bilo mobiliziranih največ naših junakov. Vsakdo bi rekel, da je nemogoče to mobilizirati in opremiti 60.000 vojakov, toda prišlo jih je tedaj 64.000! Drugod so šteli odstotke onih, ki niso prišli, mi smo pa morali šteti odstotke tistih, ki so preveč prišli.« Štiri tisoč je torej samo v tem okraju prišlo na dan mobilizacije pod orožje več ljudi, kakor jih je bilo vpisanih med rezerviste in vpoklicanih! To je pač edinstven primer v vsej Evropi, ali pa morda sploh na vsem svetu. A prav tako junaško so se Topličani tudi borili sedem dolgih let na vseh frontah ter prekosili celo druge, prav tako junaške srbske okraje!

Zakaj smo navedli vse to, ko je bilo že tolikokrat povedano in bi moralo biti znano ne le vsakomur v Jugoslaviji, ampak tudi v ostalem svetu? Zato, ker se je prav malo pred to veliko nacionalno manifestacijo našel v Zadru v Italiji italijanski fašistični list »San Marco«, ki je na infamen način oblatil vsrbsko zgodovino od Kosova do leta 1918. In ji odrekel junaštva, ki so za vsakega poštenega človeka na vsem svetu nedotakljiva zgodovinska dejstva. Nič čudnega ni potem, ako je beograjsko »Vreme« odgovorilo temu listu tako, kakor zasluži in kakor pritiče ljudstvu, kateremu pripada. Ta odgovor, ki zasluži, da ga spoznajo vsi v Jugoslaviji, navajamo zato tu le v kratkih, a dovelj značilnih stavkih: »Prav Italijani so tisti, ki v vsej zgodovini še nobene bitke niso zmagovali izbojevali, ampak so bili nesporno vedno tepeni. V svetovni vojni bi bile centralne sile gotovo zavzele tudi Rim, ako ne bi bili prihiteji bežeči italijanski vojski na Pavi v zadnjem trenutku na pomoč Francozi in Angličani. Klasičen narod strahopetcev, nezvestnežev in nehvaležnikov, to so Italijani. Bolje je zato, da jih iz Italijo v sovraštvo, kakor v prijateljstvo, ker potem se vsaj ve, s kom se ima opravka.« Članek se zaključuje z besedami: »Jugoslavija je ponosna na svojo zgodovino in se zaveda tudi poslanstva, ki mu ga zgodovina prisloja. Zna no je pač, da se Italija boji mlade moči Jugoslavije. Italijani so zadnji, ki bi smeli očitati komu strahopetnost in izdajstvo. Ne zavedajo se, kako nevarno igra

S sporazumom z Italijo izgubi Francija Anglijo

Senzacionalna izvajanja londonskih listov — Anglija bi se v primeru zveze Rima in Pariza otresla obveznosti locarnskega pakta

LONDON, 11. septembra. »Times« poročajo, da je oboroževanje Nemčije in njeno stališče do Avstrije povzročilo v Parizu in Rimu razumljivo zaskrbljenost, ki je prisilila italijansko kakor francosko vlado k iskanju sporazumne rešitve avstrijskega vprašanja. Francija pri tem seveda nima nobenega namena zapustiti svoje zaveznike, zlasti pa ne Jugoslavijo. Po raznih znakih sodeč pa izgleda, da bo morala tudi Nemčija v kratkem spreminiti svoje stališče, četudi je Hitler še nedavno tako odločno nastopil proti Društvu narodov. Ni izključeno, da bo Nemčija sledila vzgledu sovjetske Rusije

in se bo v bližnji bodočnosti vrnila v Društvo narodov, da se na ta način reši svoje osamelosti. S temj vprašanji se ukvarjata tudi »Daily Telegraph« in »Morning Post«, ki trdita, da se v londonskih političnih krogih zasleduje prizadevanje za francosko-italijansko zblizanje s precej veliko skepso. Neki britanski politični krogi bi se pa na vsak način razveselili dejstva, ako bi bila sklenjena med Francijo in Italijo zveza. V tem primeru bi se Anglija lahko rešila svojih obveznosti, ki jih ji nalaga locarnski pakt. Italijansko-francoska zveza bi na ta način po mišljenju omenjenih li-

stov oslabil francosko varnost, namesto da bi jo okrepila, ker bi Francija na ta način izgubila angleško pomoč. »Evening Standard« pa izve, da sedaj v francosko-italijanskih pogajanjih gre za to, da se položaj v srednji Evropi reši politično na ta način, da se Avstrija neutralizira. Angleška vlada zadevno še ni bila konzultirana, toda italijanski delegat Aloisi ima naročilo od svoje vlade, da se v tej zadevi posvetuje z angleškim ministrom Simonom. Istočasno bo tekom tega tedna italijanski poslanik Grandi konferiral o tem vprašanju z angleškim ministrskim predsednikom Baldwinom.

Nemčija odklonila vzhodni pakt

URADNA NOTA NEMŠKE VLADE Z ODKLONITVIJO JE BILA VČERAJ IZROČENA FRANCOSKI VLADI.

PARIZ, 11. septembra. Včeraj je nemški namestnik poslanika Kösterja na Quai d'Orsayu izročil nemško noto, vsebujoč odgovor na vabilo k pristopu k vzhodnemu paktu. Vsebina note se na Quai d'Orsayu strogo skriva, prepisi so se pa poslali Barthouju v Zenevo ter vladam v Moskvi, Londonu in Rimu. Po poročilih iz Berlina pa je vsebina note v splošnem sledeča: Nemška vlada ne vidi nobene možnosti pristopiti k vzhodnemu paktu, in sicer tako dolgo, dokler velesile Nemčiji ne priznajo popolne enakopravnosti, zlasti glede oboroževanja. Enako stališče mora Nemčija zavzeti tudi glede svojega razmerja do Društva narodov. Kar se tiče medseboj-

ne vojaške pomoči, ki jo določa načrt vzhodnega pakta, mora Nemčija opozoriti na težkoče, ki bi se lahko pojavile pri izvedbi sankcij. Nemčija leži zemljepisno sredi močno oboroženih držav in zaradi svoje preslabe oborožitve ni sposobna za obrambo proti temu, da ne bi postala v primeru kake vojne na vzhodu bojno pozorišče. Mimo tega Nemčija ne vidi nobenih prednosti, ki bi jih ji nudile francoske in ruske garancije. Nemška vlada meni nasprotno, da bi se dal mir vse bolj utrditi z dvostranskimi pogodbami, ki bi se potem medsebojno povežale. To pomeni, da je Nemčija sodelovanje dokončno odklonila.

Zasedanje Društva narodov

GLAVNI PREDMET JE SPREJEM RUSIJE V DRUŠTVO NARODOV IN / STALNI SVET.

ZENEVA, 11. septembra. V svojem včerajšnjem otvoritvenem govoru je dr. Beneš govoril o yseh vprašanjih, ki zanimajo Društvo narodov in ugotovil, da prehaja društvo sedaj po prvi etapi navdušenja in drugi razočaranja v tretjo etapo progresivne normalizacije. Po njegovem govoru je bila izvršena volitev predsednika sedanjega zasedanja in je bil z 49 od 61 glasov izvoljen za to funkcijo švedski zunanji minister Sandler. Popoldne so se pa izvolili še predsedniki odborov in podpredsedniki, med katerimi je tudi jugoslovanski zunanji minister Jevtič. Vprašanje sprejema Rusije bo rešeno v dveh glasovanjih. V enem v svetu glede stalnega mesta, v drugem pa plenumu o samem sprejemu. Za sprejem v svet je potrebna soglasnost vseh, za sprejem v društvo pa dvotretjinska večina. Svet je imel svojo sejo že sinoči, v plenumu pa se bo zadeva razpravljala najbrže že danes.

Akciji diplomatov se je posrečilo odstraniti vse zapreke, da je sprejem v svet in društvo sedaj gotova stvar. Vendar se je pa danes pojavila nova težkoča v tem, ker je Švica užaljena, da ni bila voljena v predsedstvo zasedanja in bo zato najbrže nastopila odpočno proti Rusiji.

Madžarsko opozorilo Italiji

BUDIMPEŠTA, 11. septembra. Listi poročajo, da bo ministrski predsednik Gömbös odgodil svoje potovanje v Varšavo. To odgoditev motivirajo tako, da je sedanjí mednarodni položaj neugoden za ta obisk. Pač pa bo Gömbös v kratkem odpotoval baje v Rim, vendar ni gotovo, ali pred ali po obisku v Varšavi. Potovanje v Rim je baje potrebno zaradi vznemirjenosti, ki je nastala na Madžarskem zaradi pogajanj za sporazum med Francijo in Italijo. Gömbös bi potoval v Rim

igrajo. Jugoslovani nismo vajeni odgovarjati le z besedami, ampak tudi z dejanji.

Ta odgovor, ki nosi naslov »Kobariškim junakom«, je oster, a popolnoma zaslužen in upravičen. Narod, ki je pokazal junaštva, kakor so bila topliška, pač ne more nikoli molče dovoliti, da bi mu to junaštvo oporekali tisti, ki so doživeli le zaradi svojega svetovnoznane-

ga strahopetstva kobariški poraz in so postali deležni sadov zmage v svetovni vojni le po zaslugi ostalih zaveznikov, ki so jim pripravili na bojiščih in v avstrijskem zaledju teren, po katerem so potem mogli »osvajati« slovensko primorsko zemljo z — belimi zastavami! Čas je, da povemo svetu jasno in glasno, kak humbug je italijanski — Vitorio Veneto!

zato, da opozori Mussolinija na obveznosti, ki jih ima Italija napram Madžarski, zlasti še glede revizionizma.

PROBLEM PODUNAVJA V OSPREDJU.

LONDON, 11. septembra. Kakor poročajo tukajšnji listi, bo dr. Beneš stavil v Ženevi predlog za nevtralizacijo Avstrije na podlagi gospodarskih koncesij s strani Italije in vseh ostalih podonavskih držav. Vprašanju Avstrije pa sploh posvečajo vsi tukajšnji kakor tudi francoski listi zelo veliko pozornost. Piše se zelo mnogo o akciji za sporazum med Italijo, Francijo in malo antanto glede organizacije srednje Evrope. Zlasti podčrtavajo Titulescovo izjavo ameriškim časnikařem, v kateri je dejal, da Društvo narodov ni moglo izvesti razorožitve in če sedaj ne izvede še organizacije za zagotovitev miru v srednji Evropi in za gospodarsko rekonstrukcijo, potem bo zašlo v še večjo krizo, iz ktere bo težko najti izhoda.

RUSI SE UMAKNEJO?

TOKIO, 11. septembra. Po vesteh iz Mandžurije, so Rusi baje izjavili, da so pripravljeni na protest mandžurske vlade odpoklicati iz nekaterih obmejnih krajev svoje čete, da se na ta način preprečijo nadaljnji incidenti. V Tokiu se smatra ta ustrežljivost Rusije kot dober znak za izboljšanje dosedanjega napetega položaja.

JAPONSKI VOJNI PRORAČUN.

TOKIO, 11. septembra. Japonski vojni proračun je proti vsakemu pričakanju povišan za 177 milijonov napram lanskemu letu in znaša 626 milijonov jenov. Vojno ministrstvo opravičuje to nepričakovano povišanje s tem, da zahteva stalno napeti položaj velike vojaške ukrepe v Mandžuriji.

ŠPANSKI KLERIKALCI GROZE.

MADRID, 11. septembra. Voditelj katoliške stranke Gil Robles je izjavil, da njegova stranka ne bo več podpirala Sanperove vlade, ampak bo sama prevzela oblast. Ako se to zgodi, bo sedanja vlada izgubila večino v parlamentu. Ker pa je parlament sedaj na počitnicah, zadeva zaenkrat ni aktualna.

POTRES V ALŽIRIJI.

PARIZ, 11. septembra. Po vestih iz Alžira se tamkaj pojavljajo v zadnjem času dan za dnem potresi. Najmočnejši sunki so bili v noči od sobote na nedeljo. V mnogih krajih so se porušile hiše. Neko manjše mesto je popolnoma uničeno. Prebivalci so v strahu pobegnili iz selišč in žive v šotorih.

GANDHI ODHAJA.

LONDON, 11. septembra. Iz Bombaja poročajo, da se namerava Gandhi popolnoma umakniti iz politike.

Dnevne vesti

Apel Zveze kulturnih društev v Mariboru

VSEM, KI JIM JE PRI SRCU NAŠA MEJA

Zveza kulturnih društev neumorno zbira knjige za podeželske knjižnice, katerih je do danes ustanovila že 94. Vzdrževanje, izmenjava in ustanavljanje potovalnih knjižnic zahteva od zveze težkih žrtv. Nakupovanje knjig in njihova vezava staneta precej denarja. Sredstva se krčijo, potrebe pa so čim dalje večje. Iz dneva v dan se množe prošnje za ustanovitev knjižnic v obmejnih vaseh, zveza pa pri najboljši volji ne more vsem ustreči, četudi je prepričana o neobhodni potrebi.

Mnogo lažje bi bilo delo Zveze kulturnih društev, če bi mnogi, ki bi lahko priskočili na pomoč, imeli razumevanje za njena plemenita prizadevanja. V mislih imamo stotine naše zavedne inteligence, ki hrani v zabojih in na podstrešjih tisoče knjig, ki so že davno prečitane in se nihče več ne zmeni zanje. Kako bi te knjige bile dobrodošle našim

obmejnimi knjižnicami! Šle bi med ljudstvo in služile svojemu vzvišenemu namenu, medtem ko tako leže kot mrtev kapital pozabljene in zaprašene.

Vsi, ki imate take knjige, pa četudi so nevezane in obrabljene, pregledajte jih in odberite vse one, ki bi jih z lahkoto pogrešali in sporočite to po dopisnici Zvezi kulturnih društev v Mariboru, Cankarjeva ulica 1, ali pa jo obvestite telefonično na številko 26-68, na kar bo zveza poslala po knjige. Zveza kulturnih društev vam bo hvaležna za vsako knjigo, sami pa boste imeli prijetno zavest, da ste storili plemenito delo za narodno stvar. Zveza kulturnih društev je trdno prepričana, da bo njen poziv imel zaželjen uspeh in bo s pomočjo knjig, ki jih bo sprejela v dar, mogla že v najkrajšem času ustanoviti svojo stoto potovalno knjižnico.

Zborovanje hišnih posestnikov

Občni zbor in kongres v Ljubljani.

Preteklo soboto dopoldne je bil v Ljubljani občni zbor Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za dravsko banovino, ki šteje nad 4500 članov, popoldne pa kongres hišnih posestnikov, ki so se ga udeležili zastopniki iz raznih krajev naše države. Naši hišni posestniki so razpravljali o vseh aktualnih vprašanjih, ki zadevajo hišno posest.

Zvezin podpredsednik g. Meglič iz Maribora je v daljšem referatu obravnaval znižanje najemnin ob istočasnem uradnem zvišanju najemnih vrednosti lastnih stanovanj in poslovnih prostorov v zvezi z odmerjanjem pridobnine na podlagi najemnin za stanovanja in obratovališča. Dejal je, da je po vsej državi pomanjkanje manjših stanovanj, docim so prazna večja stanovanja. Ugotovil je, da je vzrok temu novi zakon, po katerem se je uvedla minimalna osnova za odmero pridobnine, ki se ravna po stanovanjski najemini. Pokazalo se je, da je remediura nujno potrebna, ker so se dohodki zmanjšali, davki pa povečali.

Zanimiva je uradna statistika o gibanju obdavčene najemnine in najemne vrednosti v Mariboru. V zadnjih 5 letih so se najemnine v starih hišah zvišale vsako leto za 6,1 odst., skupno torej za nad 30 odstotkov, najemnine za poslovne prostore pa na leto za 8,4 odstotka, medtem ko se je zvišala najemna vrednost lastnih stanovanj za 19,22 odst. na leto. Omenjal je tudi hipotekarno obremenitev hišne posesti, ki zaradi zmanjšane donosa najemnin stalno rase, ker ni mogoče redno odplačevati hipotekarnih dolgov. Po volitvah je bila sprejeta resolucija, v kateri zahtevajo hišni posestniki zaščito.

Na popoldanskem kongresu pa so obravnavali hišni posestniki davčna bremena, padec najemnin in zadolženost hišne posesti. Ugotovljeno je bilo, da je najemnina padla v zadnjih 6 letih za nad 25 odstotkov, preračunana na zlato valuto pa celo za nad 42 odst. Zaradi velikega pomanjkanja stanovanj se je kmalu po prevratu pojavila močna gradbena delavnost. Denarni zavodi so posodili za nove zgradbe nad 10 milijard dinarjev. Nadalje so zahtevali zborovalci rešitev problema zadolženih hišnih posestnikov s posebno uredbo. Tudi na popoldanskem zborovanju je bilo sprejetih več resolucij, v katerih se bore hišni posestniki za svoje pravice.

Iz banovinske službe. Tajnik okrajnega cestnega odbora v Novem mestu Rudolf Rupnik je imenovan za tajnika okrajnega cestnega odbora v Ljutomeru.

Odvetniška vest. Odvetnik v Gornjem gradu dr. Teodor Zbrizaj se je preselil s svojo pisarno v Mursko Soboto.

Poštni uslužbenci male antante bodo zborovali letos v oktobru v Pragi. Kongresa se bodo udeležili tudi poljski poštni uslužbenci.

Iz srednješolske službe. Ravnatelj realne gimnazije v Mariboru dr. Matko Heric je napredoval v višjo položajno skupino.

Napredovanje in upokojitve. V višjo položajno skupino je napredoval Mihajlo Dojčinovič, učitelj na mariborski deški meščanski šoli. Upokojeni pa sta bili učiteljici Josipina Vogrinčeva pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah in Marija Bačičeva pri Sv. Juriju v Prekmurju.

Lep jubilej. Znani mariborski trgovec s perutnino g. Viljem Abt bo praznoval te dni s svojo soprogo Fani 40-letnico poroke in 40-letnico, odkar je odprl lastno trgovino. Jubilarova trgovina je znana širom Evrope, kamor razpošilja svoje blago. Z veliko pridnostjo in podjetnostjo si je ustvaril podjetje, v katerem je danes zaposlenih okrog 50 delavcev. Jubilaroma tudi naše iskrene čestitke!

Spekulacija s patriotizmom je ena najpodlejših in najumazanejših spekulacij. »Patriotje« (Mešetarji s slavo).

Pričetek šolskega leta na srednjih šolah. Včeraj so bile otvoritvene šolske maše, danes pa se je pričel na vseh srednjih šolah redni pouk. S pričetkom novega šolskega leta so oživele tudi mestne ulice.

Zahvala. Posestnik Srečko Kranjc v Pesnici je daroval ubogim učencem krčevinske šole 100 Din, za kar mu upraviteljstvo izreka toplo zahvalo.

Starešine »Triglava« in »Jadrana« bodo imeli drevi ob 20. uri v lovski sobi pri »Orlu« svoj prijateljski sestanek. Prosimo vse starešine, naj pripeljejo s seboj prijatelje, ki spadajo v naš krog. Posebej pa prosijo starešine vse aktivne akademike, naj se v čim večjem številu udeležijo nocojšnjega prijateljskega sestanka.

Premestitve učiteljev. Na lastne prošnje so premeščeni med drugimi naslednji učitelji, odnosno učiteljice: Marija Apihova iz Hoče v Ljutomer, Franjo Brus iz Prevalj v Trbovlje, Viktor Černi od Sv. Jurija v Prekmurju v Markovce, Ciril Dalkot iz Razbora v Radvanje, Milan Daskovič iz Bakovcev v Slivnico pri Mariboru, Ida Grosmanova od Sv. Duha na Stari gori k Sv. Juriju ob Ščavnici, Beno Hari iz Tišine v Fokovce, Matko Janžekovič iz Slov. Bistrice v Kamnico, Pavla in Vilibod Kotnik z Lehna k Sv. Marjeti nize Ptuj, Draga Kramerjeva z Vranskega v Kamnico, Anton Lažar od Sv. Martina pri Vurbergu v Razvanje, Srečko Majer iz Vurberga v Šostanj, Marija Peričeva iz Kroplivnika k Sv. Križu, Francka Podlesnikova iz Spodnje Polskave v Ribnico na Pohorju, Tončka Rupnikova od Sv. Eme v Slov. Bistrico, Fran Samec iz Polja pri Muljavi k Sv. Marku nize Ptuj, Jožica Sobanova iz Domanjšovcev v Šmarje, Amalija Soretova od Sv. Ožbolda v Loški potok, Cecilija Steletova iz Maribora v Guštanj, Elza Trohova iz Ljutomera v Hoče, Henrika Voršičeva iz Trbovelj na Hajdino, Julijana Canfuksova od Sv. Anje v Slov. goricah v Turnišče, Ivanka Cererjeva iz Stogovcev v Hrušiko, Ema Janežičeva

od Sv. Marka v Ormož, Roza Prahova iz Vuzenice v Črno in Slavka Vovkova iz Togovcev v Čatež.

Žrtve kina pred sodniki. Včeraj dopoldne se je vršila pred malim kazenskim senatom razprava, žalostna, a poučna. Mladoletnik Miroslav G. iz Vrbanove ulice kaj rad zahaja v kino. Izučil se je za sedlarja in vse, kar je zaslužil, je zapravil za kino. Sedaj je Mirko brez službe. Ni ga toliko zadelo to, kakor pa da ne bo mogel hoditi k predstavam v kino. Tuhtal je in jo tudi iztuhtal. Pri svoji sestri, pri kateri stanuje in ki skrbi zanj, je zapazil več kosov novega tekstilnega blaga. Nekega dne je izmaknil to blago in nekaj sestričnih oblek ter vse to prodal neki mariborski starinarji. Zopet je lahko hodil v kino. Še in še je kradel sestri najrazličnejše stvari in jih prodajal. Končno pa so strastnemu ljubitelju kina, zaradi katerega je krenil na nepošteno pot, prišli pri tatvini na sled. Izročen je bil mladi izprijenec, ki pa je bil že dvakrat kaznovan, sodišču, ki ga je obsodilo na 4 mesece strogega zapor. K razpravi je prišla tudi znana mariborska starinarja, ki je obtožena potuhe. Zanimivo je, da je ime te starinarke vedno vpleteno v take in podobne zadeve. Tu bi morala nastopiti oblast. Starinarne bi morale zahtevati za predmete, kateri so jim ponudeni v prodajo, potrdila o njih izvoru.

Grajski kino Četrtek 13. sept. V znamenju križa

Mojstrsko veledelo v nemškem jeziku.

Zahteva po obveznem pouku stenografije v srednjih šolah. V Zagrebu so zborovali te dni stenografi in so na zborovanju obširno razpravljali o dejstvu, da se današnja mladina vse premalo zanima za praktične predmete, kakor je stenografija. Sklenili so zaprositi ministristvo, naj bi se uvedel na vseh srednjih šolah v naši državi obvezen pouk stenografije.

Z avtokarom v Ptuj in Haloze. »Putnik« priredi 16. t. m. izlet z avtokarom v enega najlepših delov Slovenije, v starorimski Poetovio z vožnjo po Haloških goricah. Prav posebna zanimivost tega izleta bo ogled Ferkovega muzeja v Ptuj in gradu grofa Herbersteina, kar se dovoli le ob izjemnih prilikah. Sloves zbirke ptujskega muzeja iz rimskih časov je izreden; zato ne dvomimo, da bo marsikdo hotel izkoristiti to lepo priliko ter dobiti obenem vpogled v privatne historične zaklade grofa Herbersteina. Pa tudi prijatelji narave in sladkega grozdja ne bodo prikrajšani. Ob 14. uri popoldne krene avtokar iz Ptuja preko St. Vida v Haloze na vrh Okiča, z lepim razgledom po haloških gričih. Povratek preko Sv. Barbare in spodnjega Dravskega polja v Ptuj in Maribor. V Halozah si bodo izletniki lahko prav poceni nabavili grozdje. Cena vožnje, vstevši obed in večerjo znaša 72 Din za osebo. Za izlet je že sedaj izredno zanimanje, zato pohitite s prijavo. Vse nadaljnje informacije in prijave pri »Putniku«, Maribor, Aleksandrova cesta 35, telefon 21-22.

Radio Ljubljana. Spored za sredo 12. t. m.: Ob 12.15: plošče; 12.50: poročila; 13: čas, plošče; 18: radio-orkester; 18.40: »Čudežne dogodivščine strica Gašperja« (pripoveduje Valo Bratina); 19: plošče; 19.30: »Pot v Jonsko morje« (govori Davorin Ravljen); 19.50: čas, jedilni list; 20: orgelski koncert stolnega organista Sušiga iz Celovca; 20.45: Gostič in Marjan Rus pojeta operne duete; 21.30: radio-orkester; 22: čas, poročila, lahka glasba, radio-orkester.

Grajski kino. Do vključno srede izborni zabavni vefilm »Begunec iz Chicaga«. Gustav Fröhlich. Od četrтка dalje največje filmsko delo vseh časov »V znamenju križa«. Krasen vefilm iz časov preganjanja kristjanov. V nemškem jeziku.

Kino Union predvaja originalni ruski govoreči film »Pot v življenje«. Mojstrsko delo, ki prekaša po vsebini, režiji in igri vse, kar smo dosedaj videli na platnu. Film, ki beleži povsod rekorden obisk.

Pri ishijas sledi na kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice, popite zjutraj na tešče, brez muke izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja.

Narodno gledališče

Prijave za gledališki abonma sprejema blagajna mariborskega gledališča do sobotne, dne 22. t. m. Za lanske abonente ostanejo dosedanjí sedeži rezervirani do četrтка, dne 13. t. m. in se naj zato abonente javijo čim prej. Abonma, ki se plačuje v sedmih zaporednih obrokih, je zelo poceni ter pomeni proti večernim cenam velik popust. Kdor pa se noče vezati na dneve abonmana, se lahko abonira na blok, ki omogoča obisk predstav ob poljubnih dnevih. Repertoar je zelo pester in zanimiv. Abonma je 10 odstotkov cenejši od lanskega, ker prejemo letošnji abonente 2 uprizoritvi (1 glasbeno predstavo in 1 koncert) več kot lani. Zlasti interesente za boljše sedeže prosi gledališka uprava, da se pobrigajo za abonma čim prej.

Pri slabosti je naravna »Franz Josefova« voda prijetno učinkujoče domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkaže že v malih količinah koristno. V dopisih hvalijo zdravniki za ženske soglasno prav mlo učinkujoč način »Franz Josefove« vode, ki je zlasti pripravna za nežni rast ženskega telesa. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Starši! Zahtevajte nakaznice pri Nabavljajni zadrugi državnih uslužbencev in kupujte vse šolske knjige in šolske potrebščine za srednje, meščanske in ljudske šole pri Zlati Brišnik, Slovenska ulica 11.

Javna kuhinja na Slomškovem trgu 6 se vsem toplo priporoča. Hrano dostavlja v vseh 3 razredih na dom.

Če hočeš dobro in ceneno kupiti šolske potrebščine pojdi v TISKOVNO ZADRUGO Aleksandrova c. 13

Patriotizem ne more in ne sme nikoli postati za koga monopol. »Patriotje« (Mešetarji s slavo).

Nov reševalni avto. Mariborska prostovoljna gasilska in reševalna četa si je nadela nalogo, da si nabavi še tekom letosnjega leta novi reševalni avto, ki bo zaradi svoje prvotrsne in najmodernejšje konstrukcije ter hitre in udobne vožnje prekašal vse dosedanje. Sredstva za nabavo tega avtomobila so zaenkrat samo deloma zagotovljena. Agilni mariborski gasilci in reševalci pa želijo, da dobi Maribor čim prej nov reševalni avto in bodo v ta namen pobirali po mestu prostovoljne prispevke. Razen tega pa bodo priredili v nedeljo, dne 7. oktobra t. l. veliko jesensko veselico s plesom, srečolovom in trgatvijo, ki bo v vseh prostorih gasilskega doma na Koroski cesti 12. Ceneno občinstvo prosimo, da podpre s svojimi darovi delo naših idealnih in požrtvovalnih gasilcev in reševalcev.

Nezgode. V Mlinski ulici stanujoča 65-letna perica Ivanka Zebotova je pri delu padla tako nesrečno, da si je zlomila desno nogo nad kolonom. Pri obiranju sadja pa je v Počehovi padla z drevesa delavka Marija Kranjčeva in se poškodovala po vsem telesu. Obe ponesrečenki se zdravita v mariborski bolnišnici.

Vlom v viničarijo. V noči na preteklo soboto je neznan tat obiskal viničarijo posestnice Šiškove v Jazbinah pri Sv. Rupertu v Slovenskih goricah. S silo je prišel v notranjost in odnesel novo budilko s svetlobnimi kazalci, žensko srebrno uro z zlatim okrasom in nekaj drugih predmetov. S plonom je zaenkrat izginil brez sledu. Šiškova je prijavila vlom orožnikom, ki svariijo pred nakupom.

Policijske vesti. Preteklo noč so imeli na policiji mir. Zabeležene nimajo nobene aretacije. Prijavljenih je bilo le nekaj razgrajčev in pa več kolesarjev, ki so se prekršili zoper cestno-policijski red.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Drevi ob 7. uri je kazal toplomer 18 stopinj C nad ničlo, minimalna temperatura je znašala 14 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 19 stopinjah 742, reduciran na ničlo pa 739; relativna vlaga 78; vreme je oblačno in tiho; od včeraj na danes je padlo 5,2 mm dežja; vremenska napoved pravi, da se bo vreme zboljšalo.

Za zaščito in napredek obrtnikov v naši državi

SKLEPI IN RESOLUCIJE KONFERENCE OBRTHNIH ZBORNIC V LJUBLJANI

Pretekli torek in sredo je bila v Ljubljani konferenca obrtnih zbornic in obrtnih odsekov vse države, na kateri so podrobno in temeljito razpravljali o najvažnejših obrtniških vprašanjih. Sprejetih je bilo na konferenci več važnih sklepov in pomembnih resolucij, iz katerih posnemamo le najvažnejše.

Resolucija o strokovnih nadaljevalnih šolah apelira, naj se v najkrajšem času predloži ministrstvu sklepi konference za spremembe in dopolnilo načrta uredbe o strokovnih nadaljevalnih šolah. V resoluciji o zaščiti domačih delavnosti in o zaposlitvi tujih delovnih moči pa so sklenili zborovalci, da je treba na ta problem posebej opozoriti vlado ter zaprositi za naslednje ukrepe: Po možnosti naj se čimprej omeji prihod in bivanje tujcev v naši državi, ki prihajajo k nam zaradi gospodarskega dela in zaposlitve. Store naj se vsi koraki proti državljanom onih držav, ki vključujejo principu reciprocitete ovirajo naše državljane na svojem ozemlju pri njihovem gospodarskem delu. Diplomatska in konzularna zastopstva v tujini naj posvetijo vso paznjo preganjanju naših državljanov od strani tamkajšnjih oblasti. Nadalje naj se z ozirom na brezposelnost in hudo ekonomsko krizo podvržejo reviziji vsa tujcem izdana obrtna pooblastila, prav tako pa tudi dovoljenje za bivanje in delo tujih kvalificiranih delavcev, a nova dovoljenja ali pooblastila naj se nikakor ne izdajajo brez zaslišanja obrtnih zbornic. Tudi naj se revidirajo carinske tarife onih predmetov, kjer se najbolj opaža nevarnost tuje konkurence z domačimi proizvodi. Striktno naj se izvaja obrtni zakon, ki daje prednost domačim obrtnikom pri javnih nabavah, obdržanih od državnih samoupravnih teles in naj se vsa javna dela poverijo izključno domačim obrtnikom.

V resoluciji o uspehih za sistematsko pospeševanje obrtniške delavnosti so zahtevali zborovalci najprej ukrepe javne iniciative. Domači obrtniki naj se zaščitijo pred tujci s carinsko in devizno politiko. Proti upnikom naj se zavarujejo obrtniki z uredbo o reguliranju dolgov. Nadalje zahtevajo zaščito obrtnikov — legalnih mojstrov proti šušmarstvu po specialnem zakonu in zaščito obrtne delavnosti proti delu v lastni režiji v mnogih državnih in samoupravnih ustanovah. Zaščito proti visokim cenam in neugodnim pogojem plačevanja in dobavljanja s strani kartelirane industrije. Tudi

zahtevajo dajanje električne energije, vode, premoga itd. obrtnikom po nizki ceni, v kolikor to prodajajo državna in samoupravna telesa. Zahtevajo tudi zidanje modernih klavnic s hladilnicami in tovarnami za led ter nasoljevalnicami in sušilnicami za kože v krajih, kjer jih še ni in so za to dani pogoji.

Prav tako zahtevajo ustanovitev posebnega oddelka za obrtništvo pri ministrstvu trgovine in industrije s posebnim načelnikom in strokovnimi referenti, ki bi poznali obrtniška vprašanja in jih re-

ševali hitro in v skladu z zakonskimi predpisi in splošno gospodarsko politiko države. Zahtevajo uveljavljenje uredbe o socialnem zavarovanju obrtnikov po predlogu zbornice, kakor tudi ustanovitev gospodarskega sveta in povečanje števila strokovnih obrtnih šol. Po njihovi zahtevi naj se učiteljski kader na strokovnih obrtnih šolah rekrutira izključno iz vrst strokovnjakov, ako teh ni, pa naj se pošljejo učitelji na državne stroške v tujino, da se tam specializirajo. Zelo obširno navajajo v resoluciji tudi ukrepe privatne iniciative, naj zbornice ustanavljajo zavode za pospeševanje obrti ter zamenjujejo predavatelje, učila itd.

Na konferenci je bila sprejeta zelo obširna in podrobna resolucija tudi glede vseh davčnih vprašanj.

Žrtve ponorelega profesorja

AMERIŠKI UNIVERZITETNI PROFESOR, KI JE V ZNANSTVENE NAMENE UBIJAL DEKLETA.

Nesrečni londonski zdravnik, ovekovčen pod imenom »Jack Raspar«², je dobil svojega naslednika. Omenjeni zdravnik je obkol na umu in je na ulici razparal nekaterim ženskam trebuh. Njegov naslednik, ki je opravljal zdravniške posle v okolici Hundingtowna v ameriški državi Causasu, pa ne bo umrl v norišnici, kakor njegov predhodnik, marveč bo žalostno končal na električnem stolcu.

Hundingtown je zelo rodovitni kraj. Tu se razprostirajo bogata pšenična polja, ki so last oholih angleških farmerjev. Pred pol leta je poslal farmer Shmith v mesto svojo 18-letno hčerko Etele, ki naj bi nadzirala prodajo piščancev na trgu. Hčerka pa se ni več vrnila in je bila zaman vsa še tako temeljita preiskava za zločince. Za mladenko je izginila vsaka sled. Čez nekaj mesecev nato pa je neki rečni nadzornik opazil na tamkajšnji reki velik zaboj. S pomočjo delavcev ga je privlekel na kopno in odprl. Nudil se mu je strašen prizor. V zaboji je bilo truplo mladenke brez glave. O grozni najdbi je bil obveščen tudi farmer Shmith, ki je spoznal truplo svoje pogrešane hčerke Etele. Na trebuhu pa ni bilo nobenih sledov nasilja in je prav zaradi tega bila preiskava še bolj otežkočena. Policija ni mogla izslediti zločinca, ki je mladenki odrezal glavo.

Strašen dogodek je že bil skoraj pozabljen, ko se je v istem kraju pripetilo zopet nekaj podobnega. Dvajsetletna farmerjeva hčerka Mabela je šla obiskat svoje sorodnike v sosedni kraj. Bila je izborna jahalka in je jahala na konju. Nekoga večera pa se je konj vrnil sam domov. Starši so bili prepričani, da se je

mladenki pripetila nesreča in so naročili slugom in stražnikom, naj preiščejo vso pot. Zaman je bil njihov trud. Čez štiri dni pa so našli njeno truplo brez glave v neki peščeni jami. Ljudi, zlasti bogatašev, se je lotil velik strah pred zločincem, ki je odrezal že dvema mladenkama glave. Poklicani so bili detektivi iz glavnega mesta in jim je bila poverjena naloga, da pojasnijo oba skrivnostna zločina. Dan in noč so bili na delu, toda odkriti niso mogli niti najmanjšega sledu, ki bi vodil do zločinca. Našli pa so prav takrat še truplo neke 16-letne deklice, ki ji je vampir, kakor prejšnjima dvema, odrezal glavo.

Pred mesecem je pribežala v mesto vsa preplašena 17-letna farmerjeva hčerka Jona. Deklica je bila vsa iz sebe in je kričala, da je ubila človeka. Izprva so vsi mislili, da je ponorela. Ko pa je na policiji prišla do zavesti, je pričela pripovedovati strašno zgodbo, ki se je na prvi pogled zdela skoraj neverjetna. Pripovedovala je, da se je šla sprehajati na pašnik svojega očeta. Huda vročina jo je premagala in legla je v senco pod drevo. Bilo je poldne. V sanjah je slišala nekak šum v bližnjem grmovju in se prebudila. Vsa prestrašena je opazila, kako se ji je približeval orjaški človek, ki je držal v roki debelo palico. Ni se še prav zavedla, ko je orjak dvignil palico, da bi jo udaril. Toda v tistem hipu je junaška mladenka segla po samokresu, ki ga je nosila s seboj, oddala na napadalca več strelcev ter zbežala. Policija ni hotela verjeti njenim izpovedbam, ker je bila skoro prepričana, da se je mladenki omračil um. Na označen kraj sta pa le odšla dva detektiva in našli tam

ranjenca, ki so ga takoj prepeljali v bolnišnico. Presenečeni so v bolnišnici spoznali v ranjencu znanega vseučiliškega profesorja Bartmana. Bartman se je že več let bavil s fiziološkimi raziskovanji in ga je zlasti zanimalo, kako dolgo ostane truplo občutljivo za razne dražljaje. Imel je sicer dovoljenje, da sme vršiti svoja opazovanja na truplih obsojenih zločincev, pozneje pa so mu to oblasti prepovedale in si je zato sam poiskal trupla za znanstvena raziskovanja. V svojem avtomobilu je križaril po cestah in samotah, in ko je opazil kako dekle, je pristopil k njej in jo pobil z gumijevko. Nezvestno je stlačil na avtomobil in odpeljal v svojo laboratorij. Tu je žrtvi najprej odsekaval glavo, ki jo je zakopal na vrtu pri hiši in pričel nato raziskovati truplo. Policija je našla na vrtu tri glave omenjenih žrtev.

Pred dnevi se je učenjak, ki je okrevljal, zagovarjal pred sodiščem. Njegovi zagovorniki so pokrenili vse mogoče, da mu rešijo glavo. Tolmačili so porotnikom, da je nesrečni profesor ubijal ljudi v znanstvene namene in da napredek znanosti opravičuje vsako žrtev. Porotniki pa se nikakor niso mogli navdušiti za tak »napredek znanosti«² in so ga spoznali soglasno za krivega. Ne bodo pa mu odrezali glave, kakor jih je on rezal drugim, marveč bo žalostno končal na električnem stolcu.

Šolska deca

pohiti v **Tiskovno** na Aleksandrovo cesti 13 in kupi vse, kar za šolo potrebuješ.

Ali postane človek lahko neviden?

V Ameriki se govori zadnje čase o možnosti, da postane človek neviden. Zaenkrat so bili dostopni zadevni poizkusi samo učenjakom. Anonimni izumitelj še noče stopiti pred javnost. Neki očividec pravi, da gre v bistvu za posebno, doslej še neznano rabo elektrike. Človek, ki hoče postati neviden, obleče najprej neke vrste potapljaško obleko, narejeno iz blaga, ki je tudi izumiteljeva tajna. Potem stopi v kovinasto celico, ki je na eni strani odprta. Čim vključi elektriki tok, se človeška postava najprej zamagli, potem postane prozorna in končno povsem izgine. Prisotni učenjaki so stopili k celici in so lahko človeka potipali, toda videli izum v tej obliki nima praktične vrednosti, lahko bi se pa izpopolnil bi se uresničilo marsikaj, kar je slej samo predmet zapletljajev stičnih romanov. Žal se je pa ne čeprav samo v romanih, vedno uporabljala za zlo. Najbrž bi ljudje segali po nji v slabe namene tudi če bi stopila iz kraljestva fantazije v realnost.

Aleksander Grigorovič:

„Novo“ življenje

Dva altajska cigana, Akim in Efim sta sklenila, da tudi sama spoznata Sovjetsko unijo ter začneta čisto novo življenje.

Ko sta se pokazala na vasi, tedaj so ju kmetje opazovali na korak; vsi so imeli eno in isto misel; vendar nihče se je ni upal izreči. No, končno, po dolgem času se je le nekdo ojunčil in dejal:

»... boste naše konje kradli?»

Akim in Efim sta se čutila užaljena zaradi takšne obdolžitve. »Kaj vam pa dače v glavo?... Midva?... Komu?... Potem bi naju pri tej priči hudič vzeli!»

»... ali... mi homo sedaj skup živeli ter vaši sosedje postali...« so bojazljivo dodajali kmetje.

»Ali tovariši sosedje!... Mi postanemo tudi kmetje. Naj nas tukaj hudič vzame, če...«

Vaščani so bili zastran tako burno izrečene razorožitve pomirjeni in njih besednik je dejal: »Torej dobro, ostanita tod-le!»

Akim in Efim sta prejela v predpomladju svoja zemeljska deleža, ki sta pa bila ločena, vsak na drugem koncu vasi; pač, da ne bi stanovala pod istim krovom.

Pomlad in poletje sta prešla v vročnem delu. Oba cigana sta plužila, gradila in obdelovala z enako gorečnostjo kot ostali kmetje ter si nikakor nista hotela privoščiti miru in počitka. Toda

jeseni, ko se je vse zdelalo, dnevi kar niso hoteli preiti ter so dolge noči postale vlažne in temne, tedaj je oba cigana objel nek čuden, redek nemir, tako da sta se zamislila.

»Ali so to dnevi? So to noči?« je grgal Akim.

»Noči so kot ustvarjene, da bi človek odgnal tako... kakega... konjiča.«

»Niti en čuvajni pes ne bi zalajal!« je pristavila Akimova žena.

Akim je molčal. V njegovih prsih sta se že deli časa borili dve duši. Zato so ga globoko zadele besede njegove žene.

»Kaj govoriš... konja ukrasti... kmetu bi lahko ženo z vsem odvzel in on niti ne bi povohal. Daj mi čepico! Vsaj malo moram iti pogledat, kako je kaj na dvorih.«

In tam, na drugem koncu naselbine, je cigan Efim v svoji kolibi trpel v enakem nemiru.

»Kaj, ali bi mi brala karte, žena?«

»Zakaj vendar?! Saj je itak vedno eno in isto, vedno zopet rjavi konjiček...!«

»O katerem mi vendar vedno čvekaš...?«

»Ti, stari, predobro veš, da ima župan enega in Akim enega.«

»Županu njegovega rjavčka ne smemo vzeti. To bi bil zločin, in potem kmetje!... to bi bil ogenj v strehi!... Ali hočejo karte, da odvedem Akimovega rjavca?... Hudič vzemi prijateljsko čustvo in z njim to proketo naselitev! Daj mi no kaftan, stara! Nekoliko se grem sprehodit po dvoriščih in pomisliti na dobre stare čase!«

Škripajoče so se vrata zaprla in naglo je stopil po temni vaški poti navzdol. Še sam ni vedel, kako se je zgodilo, da se je kar na mah znašel pred z železjem okovanimi hlevskimi vrati... Čigav bi neki bil ta hlev? V njem se je prav lagodno prestopal konj in pospravljal krmo. Efim je zlezal skozi vratno razpoko. Prijetna toplota ga objame.

To je pa konj!

In potem...

Potem... se je začuden oziral na okoličico, razgledaval se in prav zares ni vedel, kako je zasedel tujega konja in z njim odgalopiral... Efim je zavil konjevo glavo s kaftanom, to pa zato, da se konj ne bi obotavljal. Končno sta dosegla gozdni jarek. Ves se je tresel, boječ se, da je zgrešil pot. To »naselitveno«² življenje! Kaj pač napravi stara navada! Toda kar se je zgodilo, se je zgodilo. Sedaj se pravi samo eno: očistiti se. Ali kako? Čudne stvari vstajajo v njegovi glavi. Kar zasliši nekaj... po listju... vedno močnejše... kot da bi šel kak konj. Ali ni nekdo pod drevjem? »O, joi...! kaj, na sledi so mi!« se vzdigne iz njegovega srca. »Kar hudič me vzemi.« Luč se je posvetila. Efim ni mogel verjeti lastnim očem. Tam zgoraj čisto ob robu jarka stoji njegov konj, gobec ima zavrt v cunjio in boječe strize z ušesi. Poleg njega stoji neki mož. Kdo bi neki to bil? Z bleščečimi pogledi, ves jezen zakriči: »Lump tatinski, ali sem te ujel? Molega konja si hotel odvzeti? To mi boš pošteno plačal!«

Ali, medtem si je tudi ta, kaj čudno nagovorjeni opomogel in začel. Nasproti je stal njegov konj...

Ukraden, kdo si še upa njega psovati?...

»Tatinski lump ti! Sem te vjel, a! Ti si mi hotel ukrasti konja! No, le počakaj, pokažem ti pot domov, ti tat tatinski!«

Skok in že sta si stala oko v oko.

»Akim?!«

»Efim?!«

In kot iz enega grla: »Konja si mi hotel odvzeti?!«

»Noč je bila tako vabljiva, brat! Moral sem ven, četudi ne bi hotel. In zunaj — še sam ne vem, kako se je zgodilo — sem še sedel na konju! K kmetom nisem hotel iti. »Ti,« sem si mislil, »me boš razumel! Trpiš vendar enako, ko jaz, bratec!«

»No, zamenjava konja in odidiva domov. Hudič naj vzame tako-le »naselitveno«² življenje!«

Na vse zgodaj sta gnala svoja konja iz gozda. Nek kmet ju sreča.

»Kam pa, kam, tako zgodaj s komje-ma, tovariša cigana?«

»K živinozdravniku!« je zamrmral Akim.

In Efim, kateremu je bilo grenko, je pognal svojega konja z udarcem in iztisnil nerazumljivo psovko iz sebe.

Ali kmet ni bil užaljen. Izpljunil je, zbegano je gledal za ciganoma, oprežno se je popraskal in zmaljal z glavo: »Cigani... in vendar imajo duše. Celo ponoči skrbijo za svoje konje!«

MARIJ SKALAN:

SEMISIRIS

Roman iz prazgodovine človeštva.

Umazana voda je dosegla vrh Arikidniinega žrtvenika in pogasila plamen. Starka je stopila nanj, pokleknila, prekrizala roke na prsih in sklonila glavo do gladine. Mirno, negibno je čakala, da jo prekrije in zaziblje v večni, nevzdrani sen smrti.

In smrt se je dvigala vedno višje. Njena kosa je segla preko toneče Gore prihoda in preko vsega neba, od obzorja do obzorja. Pokosila je milijone, porušila mesta in selišča, zdrobila v nič vse silno veličastje najvišjega vzpona človeškega duha, da je ostal za njim samo še spomin, dokler se ta ni izgubil v vse uničujočem času, ki se edini ni nikoli začel in se nikoli ne bo nehal...

Epilog.

Vest o obstoju celine Atlantide, vmes med Afriko in Evropo na eni ter Ameriko na drugi strani, torej tam, kjer se širi dandanes Atlantski ocean, se nam je ohranila v starogrški literaturi, in sicer v Platonu, ki jo je povzel po Egipčanih. Več podatkov o Atlantidi je baje hranila znamenita knjižnica v Aleksandriji, ki pa je zgorela in so z njo vred zgorele vse silne zgodovinske dragocenosti, ki bi nam mogle v sedanji prosvetljeni dobi odkriti vse drugačen vpogled v človeško zgodovino davne preteklosti, kakor pa nam ga more tesno omejena arheologija. Iz teh virov je tudi napoved, da se bo potopljena Atlantida zopet dvignila iz morja nekako v sedanji dobi, od-

nosno v času okoli leta 2000 po rojstvu Kristovem.

Mnenja znanstvenikov o resničnosti Platonove beležbe so bila vedno deljena. Medtem ko so nekateri trdili, da je le navadna pravljica brez vsake stvarne podlage, so skušali drugi dokazati prav nasprotno — da je bila Atlantida resnična. Pri tem jih je podkrepljevalo zlasti frapantno dejstvo, da je bilo med elementi stare egipčanske vere in kulture ter med elementi vere in kulture starih Inkov in Aztekov (tudi Majev) v Južni in Srednji Ameriki nenavadno mnogo podobnosti. Tako so stari Egipčani oboževali isto solnčno božanstvo, ki se je v različnih dobah različno imenovalo (Râ, Re — har — ahta, Amon — re itd.), kakor stari kulturni Indijanci v Ameriki. Prvi kakor drugi so gradili svetišča solnčne kulta, klesali v kamen ogromne kipe, zidali piramide itd. To dokazuje brez dvoma, da sta vera in kultura starih ameriških ljudstev še starejšega izvora kakor egipčanska. V Ameriki v Peruju, Boliviji, Čilu, Mehiki (Teotihuacan itd.) stoje razvaline svetlišč in piramid, ki segajo več desetisočletij nazaj pred današnje dni in so sploh najstarejše stavbe, kar jih premore svet.

Od kod naj bi bila stara afriška in ameriška ljudstva dobila svojo vero in kulturo? Gotovo od nekega ljudstva, ki je živelo nekeje vmes med Afriko in Ameriko in je bilo kulturno na še višji stopnji.

To pa so mogli biti samo Atlantidi. Torej je celina Atlantida zares obstojala in se je pozneje v času strašne katastrofe potopila, kakor poroča grški modrec Platon. Nemški znanstvenik prof. Fischer pa dokazuje prav te dni v dolgi razpravi, da je bila Atlantida zibelka vse človeške kulture na svetu, torej tudi naše sedanje. V času pred potopitvijo je Atlantida vladala celemu svetu, zlasti pa je bil njen vpliv velik na obrežjih velikih morij. Fischer trdi, da se dajo nepotvorjeni elementi upliva atlantske kulture zaslediti še dandanes pri Abesincih, Malgaših na Madagaskarju, Maorih na Novi Zelandiji itd. Tudi tiara rimskega papeža je po njegovem zatrjevanju nastala po tradiciji atlantskih vladarskih pokrival. (Podobnost abesinske cesarske krone, krone bivših madagaskarskih vladarjev itd.) Maori pa so baje direktni potomci atlantskih kolonistov v Novi Zelandiji in otočjih južnega dela Tihega oceana. Iz Atlantide pa so izšli tudi jezikovni vplivi na vse strani in rasli celo v indoevropske jezike.

Vs. to je napotilo razne znanstvenike, da so pričeli iskati Atlantido na dnu Atlantskega oceana, drugi so pa menili, da jo bodo našli tam, kjer se širi danes nepregledna peščena puščava Sahara v Afriki. Ker pa znanost do najnovejšega časa ni iznašla topografskih aparatov, ki bi mogli doseči dno Atlantskega oceana, je bilo iskanje potopljene celine pod tem morjem seveda nemogoče. Šele sedaj smo dobili naprave, ki omogočajo potopitev tudi do 1000 m pod morsk gladino. Znan raziskovalec dna morij, grof de Prock, ki je lani z izsledki svoje ekspedicije potrdil resničnost pravljice o potopljeni Lemuriji, se je pripravil sedaj tu-

di na iskanje Atlantide v Atlantskem oceanu.

Znanstvena merjenja so (kar je tudi »Večernik« svoječasnoročal) ugotovila senzacionalno dejstvo, da se dno Atlantskega oceana v zadnjem času ponekod močno dviga in se je deloma dvignilo že za več sto metrov. Ameriški listi so pa prinesli pred tremi leti senzacionalno vest, da se je na periferiji Mehikanskega zaliva nenadoma pojavil nad morsk gladino neznan otok z razvalinami ogromnega mesta. Ta otok je videlo več ladij in mornarji ene so stopili na njegova tla, ko pa ga je nekaj tednov pozneje iskal ekspedicija znanstvenikov, ga ni več našla. Izginil je zopet, kakor se je pojavil. Takrat so pa listi objavili tudi pravljice Indijancev, ki so bile zapisane kmalu po odkritju Amerike, in pripovedujejo o otoku na vzhodu z ogromnim mestom bojevitih ljudstva, ki je večkrat napadlo in premagalo njihove prednike. Ni bila to Atlantida? Ni bil to Semisiris? Kdo ve? Na vsem tem je pa bil zgrajen naš roman, ki smo ga s tem zaključili.

Obnovil je življenje praviljice celine in praviljicega velemera pred desetisočletji, povezal vse znane izsledke o njima in vzbudil med našimi naročniki in čitatelji nenavadno veliko zanimanje. Pred vsem pa je bil naše izvirno slovensko delo, delo domačega mariborskega pisatelja, ki nam obljublja v kratkem začetek novega napetega romana.

Ob slovesu od »Semisirisa« opozarjamo že sedaj na prihodnje novo delo, ki gotovo ne bo zaostajalo za tem. Ne zamudite začetka!

K o n e c.

Ptuj

Iz ptujske gimnazije. Iz Ptujia sta premeščena prof. dr. Franc Zgeč v Celje, učitelj veččin Danilo Fon pa v Ogulin. V Ptuj pa so premeščeni suplent Arnold Pavlinič iz Prizrena, suplent Franc Habbe iz II. državne realne gimnazije v Ljubljani, učitelj veččin Josip Žega z učiteljskega v Čakovcu in Jožef Dular, doslej honorarni suplent ptujske gimnazije. V tem šolskem letu se je doslej vpisalo v I. razred 87, v II. razred 73, v III. razred 78, IV. razred 63, V. razred 41, VI. razred 24, VII. razred 33, v VIII. razred 16 dijakov in dijakinj, torej skupno 415, število, ki ga ptujska gimnazija še ni dosegla doslej. — Vsi nižji gimnazijski razredi imajo vzporednice.

Smrtna kosa. V splošni bolnici v Gradcu je umrl 15-letni dijak Herman Wolf iz Ptujia. Truplo so prepeljali v Ptuj in ga pokopali na okoliškem pokopališču v Ragoznici.

Odobritev pravilnika glede pobiranja trošarine na blago. Banska uprava v Ljubljani je odobrila pravilnik glede pobiranja trošarine na blago, ki se uvaža v občino Ptuj po železnici, pošti ali z avtomobili. Besedilo pravilnika je nabito na občinski deski. Interesenti se opozarjajo na ta pravilnik, posebno na določbo, da se tisti, ki se na katerikoli način odtegne plačilo uvoznine, kaznuje poleg plačila redne uvoznine še s petkratnim iznosom prikrajšane uvoznine ter jamčijo za plačilo prejemnik blaga, lastnik in uvoznik z blagom in vozilom. — Ker se bo to kazensko določilo brez izjeme strogo izvajalo, se priporoča prizadetim interesentom, da določbe pravilnika glede prijave uvoženega blaga in plačila uvoznine striktno vpoštevajo.

Sport

Mednarodni teniški turnir za prvenstvo Jugoslavije se prične danes v Zagrebu. Na turnirju bodo sodelovali prominentni igralci Avstrije, Čehoslovaške, Nemčije in Madžarske.

Tekmovanje za državno prvenstvo v rokoborbi, ki se je vršilo preteklo soboto in v nedeljo v Zagrebu, se je končalo z naslednjimi rezultati: Prvo mesto si je priborila Croatia (Zagreb) 21 točk, drugo Šparta (Zagreb) 17, tretje Hajduk (Vršac) 2 in četrto Maraton (Maribor) 1 točko.

Evropsko lahkoatletsko prvenstvo. Na letošnjem lahkoatletskem tekmovanju za prvenstvo Evrope, ki je bilo pretekli petek, soboto in nedeljo v Turinu, si je v skupni klasifikaciji priborila prvo mesto Nemčija s 75 točkami. Isto število je dosegla tudi Finska, ki pa ima manj prvih mest. Tretja je Madžarska s 54 točkami.

Nogometni turnir v Mariboru. Okrožni odbor LNP bo priredil v nedeljo 16. t. m. na igrišču ISSK Maribora nogometni turnir, na katerem bodo sodelovali vsi mariborski klubi. Razpored je naslednji: SK Svoboda : ISSK Maribor, SK Železničar : SK Rapid, v tretji tekmi pa se bosta srečala premaganca, v zadnji tekmi pa zmagovalca iz prvih tekem.

Sokolstvo

Vsem društvenim in četnim prosvetarjem!

Poziv na sestanek društvenih in četnih prosvetarjev, ki bo v nedeljo 16. septembra 1934 ob 8. uri zjutraj v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru s sledečim dnevnim redom: 1. Poročila: Poročilo o prosvetnem delu v župi v letu 1933; poročilo o zboru župnih prosvetarjev v Novem Sadu; 2. program prosvetnega dela za sezono 1934/35; 3. referati: br. dr. Kovačič: sokolska idejna vzgoja članstva; br. I. Lavrenčič: sokolska vzgoja šolske dece; br. Fran Golež: važnost sokolske statistike; br. R. Lintner: koncentracija prosvetnega dela na deželi. 4. raznoterosti. Pozivamo vse br. prosvetarje, odnosno njih namestnike, da se tega važnega sestanka sigurno in polnoštevilno udeležijo ter jih obenem prosimo, da pripravijo k gornjim referatom svoje event. utemeljene in stvarne predloge. Bodite točni! Zdravo! Odbor.

SOKOLSKI DAN V ŠT. ILJU V SLOV. GORICAH.

Sokolski javni nastopi v obmejnem št. Ilju imajo svoj poseben značaj. Vselej se pretvorijo v nacionalno manifestacijo narodne zavesti in dajo vedno znova pobude za nadaljnje težavno obmejno prosvetno delo. Doslej so bili sokolski nastopi vsako leto izredno dobro obiskani, kar je dokaz, da so si šentiljski Sokoli vzgojili svoje občinstvo, ki jih moralno podpira. V št. Ilj radi zahajajo tudi zavodni Mariborčani. Pričakovati je, da bo tudi letošnji nastop uspel kakor vsi prejšnji, saj se bodo marljivi šentiljski Sokoli zelo potrudili in pripravili vsem obisko-

valcem prijeten užitek.

Letošnji javni nastop bo ob lepem vremenu v nedeljo 16. t. m. Spored je zelo bogat in pester. Ob 14. uri bo na kolidoru sprejem gostov in mariborskih Sokolov. Po sprejemu se bo razvil sprevod na letno telovadišče pri šoli, kjer bo javni nastop. Nastopili bodo vsi telovadni oddelki. Po nastopu pa bodo Sokoli in občinstvo odkorakali v sprevodu na veselični prostor, ki bo na vrtu kolidorske restavracije.

Že danes vabimo vse mariborske Sokole in vse mariborsko zavedno občinstvo ter vsa okoliška bratska društva, naj se javnega nastopa v št. Ilju v čim večjem številu udeleže.

Pravljica o bodočem raju na zemlji.

Nam ljudem, piše prof. Marston T. Bobert s columbijske univerze v New Yorku, pripada naloga postaviti na svet raso ljudi, ki ne bodo svojih sil brezplodno zapravljali in ubijali, marveč ustanove kraljestvo dobre volje. Prof. Marston Bobert je bil pred leti tudi v Pragi in je predaval v kemičnem medicinskem zavodu. Trdno in navdušeno veruje, kar bi radi dosegli zdaj politiki in narodni gospodarji vseh držav, pa je njihovo prizadevanje zaman.

Ameriški učenjak veruje, da se bo samo kemikom posrečilo premagati gospodarsko krizo in preprečiti oboroževanje, kar bo po njegovem mnenju sinteti-

tičnemu nadčloveku prava igrača. Postopni proces evolucije, piše prof. Bobert, lahko naša močno razvita kemična veda vodi in pospešuje. In v tem nazarju tiči teza ameriškega učenjaka. Dobro poznamo vpliv gotovih snovi na človeško konstitucijo in večinoma tiči ta vpliv v zlu, v sredstvih, ki obujajo v ljudeh slaba nagnjenja. Pra vtako se bo posrečilo kemikom izdelati preparate, ki bodo vplivali na zvišanje inteligence človeka, na povzdigo njegovega zdravja in lepote. Večina človeških možganov zdaj še počiva, pravi prof. Bobert, leži v temi, je zagonetna in nepreiskana, kakor so pragozdovi Afrike in Južne Amerike.

Privid nadčloveka, dosedaj samo sanje pesnikov in filozofov, ni utopija. V bodoče bo čutil tudi povprečni človek v sebi prožnost in plamen genija, prevzelo ga bo veselje do življenja tako, da bo pred to notranjo radostjo obledela tudi najlepša pomlad. V dušah bodočih ljudi bo cvetela večna pomlad. V bodočih državah ne bo nobenega sovraštva, vsaka potreba po Društvu narodov bo odpadla. Cilj te bodočnosti bo tajna večna mladost. Marsikomu postane tesno pri srcu ob misli, da se bodoči ljudje ne bodo nikoli postarali. Pozabiti pa ne smemo, da je poslanstvo prof. Boberta naslovljeno na kemike, ne pa na širšo javnost in mu mi prav malo verujemo.

Razno

SOLSKÉ TORBICE

aktivke, nahrbtnike itd. v veliki izbiri priporoča Ivan Kravos, Aleksandrova cesta 13. 3624

DIJASKE LEGITIMACIJE
znižane cene. Foto-atelje Japelj, Gosposka 28. 3753

KORUZA

za krmo, semensko pšenico in rž dobite pri Kmetijski družbi Meljska c. 12, tel. št. 2083. 3793

Prodaj

NAPRODAJ HIŠNI TELEFON

z 1 centralo in 3 postajami. Vprašati pri Mestni hranilnici, Maribor. 3807

Stanovanje

SPREJMEM NA HRANO in stanovanje. Koroščeva ul. 5/II, vrata 9. 3811

Sobo odda

SOBA ZA SOLIDNEGA GOSPODA.

mirna, sončna in zračna, z uporabo kopalnice, se takoj odda. Strošmayerjeva ul. 28, II. nadst., vrata 9. 3463

Dilaška stan.

DIJAKINJA IZ DOBRE RODBINE

se sprejme na stanovanje in hrano. Naslov v upravi »Večernika«. 3802

SPREJMEM DVA DIJAKA na stanovanje. Naslov v upravi »Večernika«. 3810

Posest

HIŠICA

z vrtom naproday za Din 14.000. Vprašati dopoldne Jože Vošnjakova 21/II. 3809

HIŠO DVOSOBNO,

kuhinja, vrt v Studencih Din 35.000. Limbuša 38.000. Pobrežje 28.000. — Posestvo 4 orale Razvanje 50.000, Radvanje 10 oralo 130.000, Gostilno 9 oralo posestva Din 110.000 proda Posredovalnica Maribor, Slovenska 26. 3802

Službo išče

GOSPODIČNO

s srednjo šolo, za 1 do 2 dni tedenska sprejem. Naslov v upravi »Večernika«. 3805

DOBRI TKALCI.

ki se razumejo na »Revolvers« in »Schaft« stroje se sprejmejo takoj. V poštev pridejo samo prvovrsta tkalci z daljšo prakso. Hugo Stern & Co., Pobrežje. 3806

Kupujte svoje potrebnosti pri naših inserentih!